

KOBUS HASSING, DE WETHOUDER UIT OVERDINKEL

Aan het begin van de 19e eeuw vond er in Nederland een grootschalig maatschappelijke experiment plaats om mensen te verheffen en zo hun armoede te boven te komen. De Maatschappij van Weldadigheid richt zeven zogenoemde koloniën op, vijf in het noorden van Nederland, met als bekendste Frederiksoord en twee in het zuiden, in wat nu de Belgische Kempen is. Uit het hele land worden grote aantallen mensen (ook gezinnen) die in armoede leven, daar naar toe gestuurd om aan landbouw te doen, onderwijs te volgen en discipline aan te leren. Landlopers, bedelaars en ook weeskinderen werden gedwongen opgenomen.

In een verslag van de Maatschappij van Weldadigheid uit 1906, staat vermeld dat de familie Hassing vertrokken is naar Losser (Overdinkel). Het betreft Harmen Hassing, geboren 05-04-1860 te Steggerda, gehuwd op 25 jarige leeftijd met de 18 jarige Heindrika Catharina Bastiaans, geboren 22 augustus 1866 te Steenwijkerwold. Harmen staat ingeschreven als kolonistenvader te Willemsoord, één van de koloniën in het noorden. Uit dit huwelijk zijn 13 kinderen geboren:

Antonius Johannes; Theodorus Hendrikus; Jacobus Stephanus (29-08-1892 – 29-08-1963); Mathilde Johanna; Alida Maria; Hendrikus Jacobus; Hermanus; Catharina Maria; Lucas Wilhelmus; Johannes Jacobus.

Eén kind werd slechts 1 jaar oud en twee kinderen overleden bij hun geboorte.

De ouders van Harmen waren Antonius Hassing, geboren 2 oktober 1830 en overleden als veehandelaar op 81 jarige leeftijd, op 31 december 1911 te Steggerda en Aaltje Harmens Veldhuizen, geboren in 1832 te Steenwijkerwold en overleden op 14 februari 1866.

De ouders van Heindrika waren Jacobus Stephanus Bastianus Bastiaans, geboren te Nijmegen op 1 maart 1843 en overleden te Steggerda op 16 juni 1917, en Mathilde Johanna Lucassen, geboren op 25 augustus 1839 te Frederiksoord Westerveld en daar ook overleden op 17 oktober 1898.

Harmen en Heindrika hebben vanaf hun huwelijk op 16 mei 1885 in Kolonie 2 Willemsoord, gemeente Steenwijkerwold gewoond en in 1906 is men van daaruit met het gezin vertrokken naar hun nieuwe bestemming Overdinkel. Harmen is op 88 jarige leeftijd overleden op 14 februari 1948 te Losser en Heindrika op 17 mei 1930 op 64 jarige leeftijd. Beide ouders zijn begraven op het R.K. Kerkhof in Overdinkel.

*Harmen en Heindrika
Hassing-Bastiaans,
de ouders van Kobus
Hassing*

Jacobus Stephanus Hassing (Kobus)

Onze belangstelling gaat uit naar Jacobus Stephanus, beter bekend als 'Kobus Hassing de wethouder', geboren op 29 augustus 1892 in Steenwijkerwold. Kobus kwam op 14 jarige leeftijd, als tweede kind in het gezin van tien kinderen, naar Overdinkel, een nieuw dorp met een sterk groeiende bevolking door de opkomst van de textielindustrie. Het was voor hem een onbekende omgeving met heidevelden en zandverstuivingen. Zoals de vele andere immigranten uit het noorden ging hij werken in de textiel in Gronau. Kobus had al gedegen onderwijs gehad in de Kolonie, en na een tijd van werken in de textiel fabriek, hield hij het voor gezien. Hij volgde een andere koers en ging in de handel. Ook de politiek had zijn belangstelling. Kobus, die rooms-katholiek was, werd een politieke tijdgenoot van de communist Willem Game en een zakelijk collega van Tjibbe Knol sr., die bekende Overdinkelnaren zouden worden. Evenals Kobus was Tjibbe Knol sr. van geboorte afkomstig uit Steenwijkerwold.

Het gezin Kobus Hassing – Griet de Vries

Kobus Hassing trouwde op 22 oktober 1912 met Griet (Margaretha) de Vries. Hij was toen 20 jaar en het echtpaar ging gehuurd wonen aan de Fleersweg (nu Spinnersweg 32) in Overdinkel. Het was een nieuw blok van twee woningen, gebouwd door de familie Thiehatten. Uit dit huwelijk werden 11 gezonde kinderen geboren Koos, Hans, Daartje, Heintje, Herman, Jo, Greta, Alie, Bennie, Marie en Henk. Zoon Koos verongelukte in de bloei van zijn leven, op de leeftijd van 21 jaar, ten gevolge van een dienstongeluk. Koos was in dienst als hulpkommies bij de Douane in Eibergen.

Het gezin van Kobus Hassing en Griet Hassing-de Vries.

Kruidenierszaak en Bakkerij

Na drie jaar gewoond te hebben aan de Fleersweg verhuisde Kobus met zijn gezin in 1915 naar een pand aan de weg van Losser naar Gronau, nu Hoofdstraat 137. Op 27 jarige leeftijd begon Kobus daar een eigen kruideniers- en bakkerszaak. In het jaar 1919 wordt hem opnieuw een vergunning verleend voor het oprichten van een luxe brood- koek- en banketbakkerij.

Autobusonderneming O.L.E. Overdinkel - Losser – Enschede

Na de Eerste Wereldoorlog kwam het reisverkeer in de provincie op gang. Er waren grote groepen arbeiders, die vanuit de dorpen iedere dag naar de textiel fabrieken in de stad trokken. Kobus zag, dat er in de gemeente Losser, naast de trein, ook behoefte was aan ander vervoer. Hij ging een lijndienst opzetten van Overdinkel naar Enschede. Overdinkel raakte door deze lijndienst uit zijn isolement, de wereld werd ineens groter. Het dorp Losser

kende al een busdienst van de fa. Knippers. Maar die ging niet naar Overdinkel.

Na eerste verkregen concessie in 1923, begon Kobus de busonderneming. Hij kocht voor fl. 2.500,- een autobus bij een garagebedrijf in Enschede, een rijbewijs had hij niet. In Gronau wist hij een ervaren chauffeur te vinden in de persoon van Frits Trombach. In dat jaar werd ook een concessie verleend voor vijf jaar voor een lijndienst Overdinkel- Losser- Enschede. Het werden gele autobussen met de belettering O.L.E. De eerste dienstregeling werd aangekondigd op 9 juli 1923, dagelijks voor maximaal 20 personen per rit, Overdinkel – Enschede en Overdinkel – Oldenzaal. De belangstelling voor de eerste ritten met de (Ford)bus was zo groot, dat na drie weken al een tweede bus moest worden aangeschaft. In dat zelfde jaar reden er al drie bussen.

Een autobus van de O.L.E. bij het tramstation in Losser.

Naast deze lijndiensten organiseerde Hassing tijdens de feestdagen reizen naar Steenwijk en Wolvega (zijn geboortestreek). En de vele immigranten uit het noorden wilden daar dan graag weer eens een kijkje nemen of familie bezoeken.

De arbeiders uit Enschede ontdekten de Losserse Zandbergen. Die waren op zondag zeer in trek. En niet iedereen had al een fiets, dus ook daar speelde hij met busvervoer op in.

Losserse sportclubs maakten ook gebruik van zijn bussen naar hun uitwedstrijden. Alles was mogelijk zelfs een bus huren, fl. 5.- per dag.

De lijndienst had concurrentie van de lijndienst Losser-Enschede van de fa. Knippers. Die deed dus Overdinkel niet aan en na een jaar nam Kobus de

diensten en het materiaal over van Knippers. Ondertussen had men ook al fabrieksbussen ingezet, die arbeiders vervoerden naar de textiel fabrieken in Enschede. Opmerkelijk is dat de wijkzuster en ziekenzusters vrij reizen hadden.

De zaak liep voorspoedig en al gauw had Kobus een twaalftal bussen op de weg. In 1926 d.d. 11 november wordt dan ook weer bij Gedeputeerde Staten verlenging aangevraagd om de autobusdienst Overdinkel – Enschede, voor de komende vijf jaar in werking te houden.

Op 19 november 1926 om 23.00 uur sloeg het noodlot toe, brand!!!,brand!!! De houten autogarage met negen bussen, de bakkerij en winkel, alles brandde tot de grond toe af. Persoonlijke ongelukken deden zich gelukkig niet voor. Ondanks deze tegenslag gingen alle diensten met behulp van collega busondernemingen zonder onderbreking door.

Op 27 juli 1928 bestond de Autobusdienst O.L.E. Overdinkel – Losser - Enschede dan ook 5 jaar.

Het bedrijf aan de Hoofdstraat vóór de brand van 1926.

Na de brand moest snel gehandeld worden. Al in december van hetzelfde jaar lagen de plannen voor herbouw op de tekentafel. Het waren plannen voor de bouw van een woon- en winkelhuis met bakkerij en autogarage, onder architectuur van de heer Hardeman te Oldenzaal. De aanbesteding vond plaats in Hotel Smit in Losser op 26 december 1926. Als laagste inschrijver kwam uit de bus aannemer H. Rikhof uit Overdinkel. Na een bouw-tijd van een jaar vond de oplevering van het pand plaats.

Het nieuwe pand na de brand van 1926.

In 1929 brak er weer een slechte tijd aan. Door de aanleg van de nieuwe weg Losser- Enschede moesten de bussen omrijden via Berghuizen, meer kilometers en dezelfde inkomsten. In 1930 kwam de busonderneming dan ook in zwaar weer: de economische crisis, de stakingen in de textielindustrie. Er moesten keuzes gemaakt worden.

De busonderneming werd afgestoten. De nieuwe eigenaar werd J.W. Bos en Zn te Lonneker (T.A.D.). Deze nam de lijndienst en overige diensten over. Een drietal chauffeurs was op dat moment, vanaf de oprichting nog in dienst. Op 16 januari 1930 doet Kobus een verzoek, op zijn adres, bij G.S. de vergunningen over te zetten op naam van J.W. Bos en Zn. Een aantal bussen werd overgenomen door overbuurman Brillman, die fabrieksarbeiders vervoerde. Het garagepand dat verhuurd was aan de T.A.D., ging in mei 1935 wederom in vlammen op. Gelukkig bleef de achter de garage liggende bakkerij gespaard door een goed gemetselde brandscheiding. De naastliggende winkel en woonhuis liepen schade op. Hiervan brandde de gehele woonverdieping uit en in de winkelruimte en woonhuis was grote brandschade. De brandweer deed er alles aan om de schade zoveel mogelijk te beperken, mede door het belendende perceel van de familie Benneker nat te houden, om zo erger te voorkomen.

AUTOBUS-DIENST.

Hemelvaartsdag naar het Losserschezand.

Eerste autobus vertrekt om 6 uur van Enschede en om 7 uur (vervolgens gewone Zondagsdienst).

De Ondernemer:

**J. S. HASSING
OVERDINKEL.**

(O.) - Telefoon 569. 40

Met de a.s. Paaschdagen loopen er **TWEE GROOTE BUSSEN NAAR STEENWIJK.**

Vertrek Enschede en **Overdinkel** 4 April één v.m. om 8 uur, één n.m. 2 uur.

Vertrek Steenwijk 6 April n.m. 6 uur.

Retour f 3.50.

Nadere inlichtingen en kaarten verkrijgbaar: Van Lochemstraat 6 en bij: **B. J. Brillman, Overdinkel.** Telef. 44x. 14

Autobussen naar Friesland.

Even als vorige jaren gaan ook dit jaar met Pl. kaarten de autobussen van Hassing naar Steenwijk en Wollega. Vertrek van Enschede Zaterdag 26 Mei om 3.30 uur n.m. van de Parkweg. Vertrek uit Wollega Dinsdag 29 Mei om 3.30 n.m. Prijs retour f 4.50.

Kaarten verkrijgbaar tegen vooruitbetaling van f 2.50. vanaf 22 Mei bij **J. S. HASSING, Tel. 29, Overdinkel.**

Hemelvaartsdag extra autobusdienst naar het Lossersche Zand.

Vertrekuren Parkweg 5 - 6 - 7 - 8 uur en vervolgens Zondagsdienst.

Politiek

Naast alle zakelijke beslommingen en een groot gezin, was Kobus sterk betrokken bij het maatschappelijke- en verenigingsleven. Hij was jarenlang bestuurslid van de R.K. Staatspartij (later K.V.P) en lid van de plaatselijke (R.K. Staatspartij) kiesvereniging, vanaf 1923 tot en met 1934. Ook was hij voorzitter van het R.K. Begraffenisfonds, voorzitter van het Wit-Gele kruis, voorzitter van de Commissie van ouderen in Overdinkel, de Bazaarcommissie 'Concordia' en in latere jaren ook van het Bevrijdingscomité en ga zo maar door. Kobus stond er bestuurlijk indien hij nodig was.

Kobus en partijgenoot J.J. Flee, leden van de plaatselijk kiesvereniging 1935, stelden zich verkiesbaar voor een raadszetel van de R.K. Staatspartij. Met 472 stemmen, een ruime meerderheid, werden zij gekozen. Op 3 september 1935 aanvaardde Kobus op 43 jarige leeftijd zijn raadszetel. In hetzelfde jaar werd hij tot wethouder benoemd en kreeg ook de functie van locoburgemeester. Burgemeester in zijn ambtsperiode tot en met 1944 was C.J.A. van Helvoort.

Kobus kreeg de portefeuille van bedrijven. Als wethouder van bedrijven was hij tijdens zijn lange ambtsperiode belast met grondaankopen voor de gemeente. Uitbreidingsplannen waren in die periode 't Rot, 'n Esch, in de Lutte het industrieterrein en ook grote uitbreidingsplannen in zijn woonplaats Overdinkel. Tientallen bunders grond voor bestemmingsplannen werden door hem aangekocht voor de gemeente, zonder ooit over te moeten gaan tot onteigening. Koopmanschap, tact en inzicht kwamen hem daarbij goed van pas.

Kobus was vanaf september 1944 tot en met 1 november 1946 waarnemend burgemeester, tot de benoeming van de nieuwe burgemeester J.P.A.M van de Sandt. In die moeilijke periode tijdens de Tweede Wereldoorlog, kwam hij voor een dilemma te staan, waardoor hij een tijd moest onderduiken. De reden was dat hij geen gevolg wilde geven aan de eis van de Duitse bezetter om vijf boeren aan te wijzen, die met paard en wagen alsmede leeftocht en voer voor vijf dagen, de Wehrmacht moesten dienen, een opdracht waar het einde niet van was te overzien.

Puinafaire

Na zijn benoeming als wethouder raakte hij meteen al verzeild in de zogenoemde 'Puinafaire'. Hij kocht grote hoeveelheden puin in Ootmarsum, om daarmee de wegen in de gemeente door werklozen te laten verharderen. De aankoopkosten moesten door de aanliggende grondeigenaren worden betaald. Hierdoor maakten enkele raadsleden in de vergadering van de gemeenteraad hem het verwijt, dat hij aan deze transactie zou hebben verdiend. Een onderzoekscommissie uit de raad stelde echter vast dat er geen sprake van een voordeel voor de wethouder was geweest.

Wethouder Hassing was ook zeer sociaal voelend. Hij werd in zijn functie natuurlijk ook geconfronteerd met veel menselijk leed, zeker in de crisistijd met grote werkloosheid en armoede. Kobus trok zich het lot aan van mensen in nood, zeker kinderen en hij zorgde in voorkomende gevallen, dat ze werden ondergebracht in een pleeggezin. Kobus, een man met een groot hart.

Bekend was, vóór de Tweede Wereldoorlog, ook het jaarlijkse voetbaltoernooi om de Wethouder Hassingbeker. Dit toernooi werd driemaal achtereen gewonnen door de voetbalvereniging T.A.R. Losser. Ook bij de Schuttersverenigingen was Kobus geen onbekende, hij was altijd degene die het vogelschieten opende met het eerste schot.

Bijna vijfentwintig jaar was hij wethouder en locoburgemeester.

Kobus Hassing (links) met het personeel van de afdeling Burgerzaken. Staand v.l.n.r.: Fien Holtslag, Herman Kwekkeboom, Henk Bos en Dinie Telljohann. Zittend v.l.n.r.: Joop Biesterbos en A. Worseling.

Pensioen en afscheid.

In augustus 1958 nam Kobus op 65 jarige leeftijd afscheid van de gemeenteraad. Na dus bijna een kwart eeuw wethouder te zijn geweest. De voorzitter van de raad, burgemeester Van de Sandt, schetste een levensloop van zijn lange raadsperiode, met de woorden:

De wethouder 'heeft duidelijk gezien dat wij hier in Losser een klimaat moeten scheppen waarin het goed is te wonen en te werken'.

Kobus Hassing wordt in zijn laatste raadsvergadering, voor zijn vele verdiensten bij Koninklijk Besluit, benoemd tot ridder in de orde van Oranje Nassau. Op dezelfde dag ontvangt ook zijn collega wethouder L. Martens uit zijn geboortedorp Steenwijkerwold (gemeente Steenwijkerland), de koninklijke onderscheiding.

Kobus ontvangt als dank voor zijn vele raadswerk ook een nieuwe fiets.

Hij heeft er in zijn ambtsperiode mede voor gezorgd dat de gemeente Losser een enorme ontwikkeling doormaakte.

Op 23 oktober 1962 vierden Kobus en zijn vrouw met de familie hun 50-jarig huwelijksfeest

Op 29 augustus 1963, de dag van zijn 71e verjaardag, stierf Kobus na een ernstige ziekte.

Zijn begrafenis vond plaats op 2 september op het parochieel kerkhof in Overdinkel. Zijn vrouw Griet overleed 8 juni 1972 op 81 jarige leeftijd. Gezien haar verdiensten m.b.t. de opvang van het gezin, de ondersteuning van Kobus en bijkomende werkzaamheden, zou het gepast zijn geweest als ook mevrouw Hassing indertijd een koninklijke onderscheiding had ontvangen.

De scheidende wethouder krijgt de Koninklijke onderscheiding opgespeld door burgemeester J.P.A.M. van de Sandt. Zittend mevrouw Hassing.

Helaas mocht Kobus Hassing het niet meer mee maken, dat er in Overdinkel een straat naar hem werd vernoemd, maar het was en is ook niet gebruikelijk om nog levende personen met een straatnaam te eren. In de jaren 70 kreeg Overdinkel de Wethouder Hassingstraat en zo leeft de herinnering aan hem voort.

Bennie Nijhof

Bronnen: Historische Kranten, archief Maatschappij van Weldadigheid.